

P6_TA(2009)0281

Miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų keleivių teisės *I**

2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių ir iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (COM(2008)0817 – C6-0469/2008 – 2008/0237(COD))

(Bendro sprendimo procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2008)0817),
 - atsižvelgdamas į EB sutarties 251 straipsnio 2 dalį ir 71 straipsnio 1 dalį, pagal kuriuos Komisija jam pateikė pasiūlymą (C6-0469/2008),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto pranešimą (A6-0250/2009),
1. pritaria Komisijos pasiūlymui su pakeitimais;
 2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji ketina pasiūlymą keisti iš esmės arba pakeisti jį nauju tekstu;
 3. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai ir Komisijai.

Europos Parlamento pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą 2009 m. balandžio 23 d., siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. .../2009 dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 71 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą¹,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami 251 straipsnyje nustatytos tvarkos³,

kadangi:

- (1) Bendrijos veiksmais miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto srityje, inter alia, turėtų būti siekiama užtikrinti aukštą keleivių apsaugos lygį, atitinkantį kitose transporto rūšyse užtikrinamą keleivių apsaugos lygį visose jų kelionėse. Be to, reikėtų visapusiškai atsižvelgti į bendrus vartotojų apsaugos reikalavimus.
- (2) Kadangi miesto arba tolimojo susisiekimo autobusų keleivis yra silpnesnė transporto sutarties šalis, keleivių teisės turėtų būti *užtikrintos* neatsižvelgiant į jų pilietybę ar gyvenamąją vietą Bendrijoje.
- (3) *Valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė netaikyti šio reglamento nuostatų miesto ir priemiestiniam transportui, jeigu taikydamos kitas reglamentavimo priemones jos užtikrina panašaus lygio keleivių teises. Šiose priemonėse turėtų būti atsižvelgta į įvairiarūšio viešojo transporto tinklams skirtas keleivių teisių taisykles, kuriose aptariami šio reglamento 1 straipsnyje nurodyti klausimai. Komisija turėtų apsvarstyti galimybę nustatyti bendrųjų keleivių teisių rinkinį miesto, priemiestiniam ir regioniniam transportui, apimančią visų rūšių transportą, ir pateikti Parlamentui ataskaitą, prireikus, kartu su teisėkūros pasiūlymu.*
- (4) *Valstybės narės turėtų skatinti miesto, priemiestinėms ir regioninėms ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų paslaugoms skirtų keleivių teisių taisyklių, kuriose nurodomi vietos ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonių pareigos gerinti jų teikiamų paslaugų kokybę ir geriau tenkinti jų keleivių poreikius, parengimą.*

¹ OLC ...

² OLC ...

³ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento pozicija.

- (5) **ES priemonėse, skirtose sustiprinti keleivių teises miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto sektoriuje, turėtų būti atsižvelgta į šio sektoriaus, kurį sudaro daugiausiai mažos ir vidutinės įmonės, ypatumus.**
- (6) *Ivykus nelaimingam atsitikimui, dėl kurio keleivis mirė arba buvo sužalotas, keleiviams turėtų būti sudarytos galimybės pasinaudoti atsakomybės taisyklėmis, panašiomis į taikomas kitoms transporto rūšims* ||.
- (7) *Keleiviams turėtų būti suteikta teisė į išankstines išmokas, kuriomis būtų patenkinti skubūs, po nelaimingo atsitikimo kilę jų ekonominiai poreikiai.*
- (8) **Keleiviai, kurie patyrė žalą dėl nelaimingo atsitikimo, kuriam taikoma draudimo garantija, pagal šio reglamento nuostatas pirmiausia turėtų pateikti prašymą atlyginti žalą miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonei, o kreiptis į draudimo bendrovę jie gali tik jeigu minėta įmonė šiuo klausimu nesūma veiksmų.**
- (9) Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės turėtų atsakyti už pamestą arba sugadintą keleivių bagažą remdamosi taisyklėmis, *panašiomis į taikomas* kitoms transporto rūšims ||.
- (10) Miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų keleiviams teikiamos paslaugos turėtų būti naudingos visiems piliečiams. Todėl *neįgaliesiems* ir riboto judumo *asmenims – nesvarbu, ar dėl negalios, amžiaus ar bet kurios kitos priežasties – turėtų būti sudarytos tokios pačios galimybės* naudotis miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų paslaugomis, kaip ir *kitiems piliečiams*. Neįgalieji ir riboto judumo asmenys turi tokias pačias teises į judėjimo laisvę, pasirinkimo laisvę ir nediskriminavimą, kaip ir kiti piliečiai.
- (11) Atsižvelgiant į Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 9 straipsnį ir siekiant suteikti neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims galimybes keliauti miesto ir tolimojo susisiekimo autobusais, panašias į kitų piliečių turimas galimybes, turėtų būti nustatytos nediskriminavimo ir pagalbos keliaujant taisyklės. Todėl tokie asmenys turėtų būti priimami vežti ir jiems neturėtų būti neleista naudotis transporto priemonėmis dėl jų negalios arba riboto judumo, nebent tai būtų daroma dėl saugumo sumetimais pagrįstų ir teisės aktuose nustatytų priežasčių. Jiems turėtų būti suteikta teisė gauti pagalbą miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų stotyse ir transporto priemonėse, įskaitant įlaipinimą bei išlaipinimą. Siekiant socialinės įtraukties, asmenys, kuriems reikia pagalbos, ją turėtų gauti be papildomo mokesčio. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės turėtų nustatyti *prieigos* taisykles, pageidautina, *naudodamosi* Europos standartizacijos sistema.
- (12) **Reikia, kad miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės specialiai apmokyti darbuotojus ir jie galėtų teikti tinkamą pagalbą neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims. Tokie mokymai turėtų būti rengiami pagal 2003 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/59/EB dėl tam tikrų kelių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos ir periodinio mokymo¹. Valstybė narės turėtų kiek įmanoma padėti miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonėms parengti ir vykdyti tinkamas mokymo programas.**
- (13) Valdančios įstaigos, priimdamos sprendimą dėl naujų stočių projektų arba iš esmės jas atnaujinamos, turėtų **nedarydamos jokių išimčių** atsižvelgti į neįgaliųjų ir riboto

¹ OL L 226, 2003 9 10, p. 4.

judumo asmenų poreikius. Bet *kuriuo* atveju miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų stotis valdančios įstaigos turėtų nustatyti vietas, kuriose tokie asmenys galėtų pranešti apie savo atvykimą ir paprašyti pagalbos.

- (14) *Į šiuos poreikius miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės taip pat turėtų atsižvelgti priimdamos sprendimus dėl naujų ir atnaujinamų transporto priemonių projektų.*
- (15) *Valstybės narės turėtų gerinti esamą infrastruktūrą, kai tai yra būtina norint, kad miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės galėtų užtikrinti prieigą neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims bei teikti tinkamą pagalbą.*
- (16) *Taikant ES priemones, skirtas pagerinti judumą be kliūčių, kaip prioritetą turėtų būti skatinama neįgalųjų prieiga prie miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų stočių ir stotelių.*
- (17) *Vadovaujantis „COST 349“ projekte dėl prieigos prie tolimojo susisiekimo autobusų pateiktomis išvadomis, Komisija turėtų pasiūlyti veiksmus, skirtus neįgaliesiems prieinamai ir visoje ES sąveikiai infrastruktūrai miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų stotyse ir stotelėse sukurti.*
- (18) Be kitų teisių, miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų keleiviai turėtų turėti teisę gauti informaciją apie teikiamą paslaugą prieš kelionę ir per ją. Be to, visa svarbiausia miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų keleiviams teikiama informacija turėtų būti teikiama įvairiais būdais, kad būtų prieinama neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims.
- (19) Šiuo reglamentu neturėtų būti apribotos miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonių teisės pagal taikomus teisės aktus siekti gauti kompensaciją iš bet kurio asmens, įskaitant trečiąsias šalis.
- (20) Būtina mažinti keleivių nepatogumus, patiriamus, jeigu kelionė atšaukiama ar autobusas *labai* vėluoja. Todėl keleiviais turėtų būti tinkamai pasirūpinta ir jiems suteikta tinkama informacija. Keleiviai turėtų galėti atsisakyti kelionės ir atgauti už bilietus sumokėtus pinigus arba jiems turėtų būti suteikta galimybė pasirinkti kitą maršrutą priimtinais sąlygomis ar informacija apie kitas transporto paslaugas. Jeigu miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės nesuteikia reikalingos informacijos, keleiviai turėtų turėti teisę gauti piniginę kompensaciją.
- (21) Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės turėtų bendradarbiauti, kad nustatytų priemones nacionaliniu ar Europos *lygiu*, kad keleiviais būtų geriau rūpinamasi ir būtų suteikta pagalba *nutraukus* kelionę, ypač *labai* vėluojant autobusui.
- (22) Šiuo reglamentu nedaroma įtakos keleivių teisėms, *įtvirtintoms 1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvoje 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų*¹. Šis reglamentas neturėtų būti taikomas tais atvejais, kai organizuota išvyka atšaukiama dėl priežasčių, nesusijusių su miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto paslaugos atšaukimu.
- (23) Keleiviams turėtų būti suteikta visa informacija apie šiuo reglamentu jiems suteikiamas teises, kad jie galėtų jomis veiksmingai pasinaudoti.
- (24) Keleiviai turėtų galėti pasinaudoti savo teisėmis, remdamiesi atitinkamomis miesto ir

¹ OL L 158, 1990 6 23, p. 59.

(arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonių nustatytais skundų procedūromis arba, jei to prireiktų, pateikdami skundą atitinkamos valstybės narės tam paskirtai įstaigai ar įstaigoms.

- (25) Valstybės narės turėtų užtikrinti ir prižiūrėti, kad miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės laikytųsi šio reglamento, bei paskirti tinkamą įstaigą, kuri atliktų tokias vykdymo užtikrinimo užduotis. Priežiūra neturėtų būti *daromas poveikis* keleivių teisėms nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo.
- (26) Valstybės narės turėtų nustatyti *sankcijas* už šio reglamento pažeidimus ir užtikrinti, kad šios *sankcijos* būtų taikomos. *Sankcijos* turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir *atgrasančios*.
- (27) Kadangi valstybės narės *šio reglamento tikslų, t. y. užtikrinti pakankamai aukšto ir vienodo keleivių apsaugos ir pagalbos jiems lygio miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporte visose valstybėse narėse negali deramai pasiekti, ir kadangi dėl svarbaus tarptautinio aspekto tų tikslų būtų geriau siekti Bendrijos lygiu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones*. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.
- (28) Šiuo reglamentu neturėtų būti pažeidžiamos 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo¹ nuostatos.
- (29) Šio reglamento vykdymas turėtų būti pagrįstas 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (Reglamentas dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje)². Todėl *šį* reglamentą *reikia* atitinkamai iš dalies pakeisti.
- (30) Šiame reglamente laikomasi pagrindinių teisių ir principų, visų pirma pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I skyrius
Bendrosios nuostatos

1 straipsnis
Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės dėl:

- || 1) keleivių nediskriminavimo, miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo *įmonių siūlomų transporto sąlygų atžvilgiu*;
- || 2) miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonių atsakomybės, įvykus nelaimingam atsitikimui ir dėl to žuvus ar susižalojus keleiviams arba dingus jų bagažui ar jį sugadinus;

¹ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

² OL L 364, 2004 12 9, p. 1.

- || 3) nediskriminuojamos ir privalomos pagalbos miesto ar tolimojo susisiekimo autobusais keliaujantiems neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims;
- || 4) miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonių *pareigų* atšaukus kelionę ar vėluojant autobusui;
- || 5) minimalios keleiviams suteiktinos informacijos;
- || 6) skundų nagrinėjimo;
- || 7) keleivių teisių užtikrinimo.

2 straipsnis Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonių teikiamoms reguliarioms keleivių vežimo paslaugoms.
2. Valstybės narės gali šio reglamento netaikyti viešųjų paslaugų sutartyse numatytam miesto *ir* priemiestiniam ■ transportui, jei šiomis sutartimis užtikrinamas keleivių teisių lygis atitinka *šiuo reglamentu* reikalaujamą lygį.
3. Vienkartinėms paslaugoms taikomas tik II skyrius.

3 straipsnis *Sąvokų* apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų *sąvokų* apibrėžtys:

- || 1) „miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė“ – transporto įmonė, turinti leidimą vežti *įsisteigimo* valstybėje ■ miesto ir tolimojo susisiekimo autobusais pagal nacionalinės teisės aktuose nustatytas patekimo į rinką sąlygas, ir transporto įmonė, turinti galiojančią Bendrijos licenciją, išduotą laikantis *1992 m. kovo 16 d. Tarybos reglamento* (EEB) Nr. 684/92 dėl bendrųjų tarptautinio keleivių vežimo tolimojo susisiekimo ir miesto autobusais taisyklių¹, *kad galėtų teikti tarptautines keleivių vežimo paslaugas*;
- || 2) „vienkartinės paslaugos“ – paslaugos, kaip apibrėžta Reglamento (EEB) Nr. 684/92 2 straipsnio 3 dalyje;
- || 3) „reguliarios paslaugos“ – paslaugos, kaip apibrėžta Reglamento (EEB) Nr. 684/92 2 straipsnio 1 dalyje;
- || 4) „transporto sutartis“ – vežimo sutartis, kurią sudarė miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė ■ ir keleivis vienai ar daugiau transporto paslaugų suteikti, *neatsižvelgiant į tai, ar bilietas pirktas iš vežėjo, kelionių operatoriaus ar bilietų pardavėjo*;
- || 5) „bilietas“ – galiojantis dokumentas, suteikiantis teisę naudotis transportu, arba jo ne popierinis atitikmuo, taip pat ir elektroniniu pavidalu, kurį išdavė arba įgaliojo išduoti miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė arba jų įgaliotieji bilietų

¹ O L L 74, 1992 3 20, p. 1.

pardavėjai;

- || 6) „biletų pardavėjas“ – bet kuris *tarpininkas, parduodantis* miesto *ir (arba)* tolimojo susisiekimo autobusų transporto *paslaugas, įskaitant paslaugas, parduodamas kaip paketo dalį*, miesto *ir (arba)* tolimojo susisiekimo autobusų įmonės *arba kelionių operatoriaus* vardu;
- || 7) „kelionių operatorius“ – kelionės organizatorius ■, kaip apibrėžta Direktyvos 90/314/EEB 2 straipsnio 2 dalyje;
- || 8) „neįgalusis“ ar „riboto judumo asmuo“ – bet kuris asmuo, kurio judumas naudojantis transporto priemone yra *ribotas* dėl bet kokios fizinės negalios (sensorinės arba motorinės, nuolatinės arba laikinos), *protinės* negalios arba sutrikimo ar bet kurios kitos negalios arba amžiaus ir kuriam dėl jo būklės reikia atitinkamo dėmesio, o paslaugas, teikiamas visiems keleiviams, reikia pritaikyti prie jo specialių poreikių;
- || 9) „rezervacija“ – tai popierinio ar elektroninio pavidalo leidimas, suteikiantis teisę naudotis transportu su sąlyga, kad dėl naudojimosi transportu buvo asmeniškai susitarta ir tai yra iš anksto patvirtinta;
- || 10) „stotį valdanti įstaiga“ – valstybės narės organizacinis vienetas, kuriam buvo patikėta valdyti miesto *ir (arba)* tolimojo susisiekimo autobusų stotį;
- || 11) „atšaukimas“ – anksčiau numatytos *konkrečios* paslaugos, kuri buvo bent kartą *iš tiesų* rezervuota, nesuteikimas;
- || 12) „vėlavimas“ – laiko, kada pagal paskelbtą tvarkaraštį keleivis turėjo išvykti arba atvykti, ir laiko, kada jis iš tikrųjų išvyko arba atvyko ar kada tikimasi, kad išvyks arba atvyks, skirtumas;
- 13) „*prieinami būdai*“ – *reiškia, kad keleiviai gali susipažinti su ta pačia informacija naudodamiesi pvz. teksto, Brailio rašto, garso, vaizdo ir (arba) elektroniniu būdu.*

4 straipsnis

Transporto sutartis ir *nediskriminuojančios* sutarties sąlygos

1. Miesto *ir (arba)* tolimojo susisiekimo autobusų įmonės keleiviams pateikia įrodymą, kad buvo sudaryta transporto sutartis, išduodamos vieną ar daugiau biletų. Bilietai laikomi prima facie įrodymu, kad sutartis buvo sudaryta, *taigi* suteikia šiame reglamente nustatytas teises.
2. Nepažeisdamos su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų dėl socialinių tarifų, miesto *ir (arba)* tolimojo susisiekimo autobusų įmonės ar biletų pardavėjai visuomenei siūlo sutarties sąlygas ar tarifus nediskriminuodami galutinio vartotojo dėl jo pilietybės arba gyvenamosios vietos ar dėl miesto *ir (arba)* tolimojo susisiekimo autobusų įmonių arba biletų pardavėjų *įsikūrimo* Bendrijoje vietos.

5 straipsnis

Atsisakymo draudimas

1. Pagal šį reglamentą numatyti įsipareigojimai negali būti apriboti arba jų atsisakyta, inter alia, į transporto sutartį įtraukiant *nukrypti* leidžiančią arba ribojančią nuostatą.

2. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės gali siūlyti keleiviui palankesnes *sutarties sąlygas nei nustatytąsias šiame reglamente.*

II skyrius

Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonių atsakomybė už keleivius ir jų bagažą

6 straipsnis

Atsakomybė už keleivių mirtį ir sužalojimą

1. Pagal šio skyriaus nuostatas miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės atsako už nuostolius arba žalą dėl keleivių mirties **ar** kūno sužalojimo **■**, padarytus per su miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto paslaugų teikimu susijusius nelaimingus atsitikimus, įvykusius tuo metu, kai keleivis buvo transporto priemonėje ar lipo į ją arba iš jos.
2. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonių **deliktinė** finansinė atsakomybė niekaip neribojama – nei įstatymu, nei konvencija, nei sutartimi.
3. *Bet kurio reikalavimo atlyginti žalą iki 220 000 EUR vienam keleiviui atžvilgiu miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė negali panaikinti ar apriboti savo atsakomybės, įrodžiusi, kad ji ėmėsi 4 dalies a punkte numatytų reikiamų atsargumo priemonių, nebent bendra reikalaujama žalos atlyginimo suma viršija sumą, už kurią priklauso privalomas draudimas pagal valstybės narės, kurioje paprastai įregistruotas miesto ar tolimojo susisiekimo autobusas, nacionalinės teisės aktus, kurie atitinka 1983 m. gruodžio 30 d. Antrąją Tarybos direktyvą 84/5/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo¹. Tokiu atveju atsakomybė apribota šia suma.*
4. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonei netaikoma 1 dalyje numatyta atsakomybė:
 - || a) jei nelaimingas atsitikimas įvyko dėl su miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto paslaugos teikimu nesusijusių aplinkybių, kurių **vežėjas** negalėjo išvengti, nors ir ėmėsi tuo atveju konkrečiomis sąlygomis reikiamo atsargumo, **ar** užkirsti kelio jų pasekmėms;
 - || b) tiek, kiek nelaimingas atsitikimas kilo dėl keleivio kaltės ar jo aplaidumo.
5. *Nė vienos šio reglamento nuostatos negalima aiškinti kaip:*
 - || a) *reiškiančios*, kad miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė yra vienintelė už žalos atlyginimą atsakinga šalis; **ar**
 - || b) *ribojančios* bet kokios miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės teisę siekti žalos atlyginimo iš bet kurios kitos šalies, laikantis valstybės narės taikomų teisės aktų.

¹ *OL L 8, 1984 I 11, p. 17.*

7 straipsnis Žala

1. Mirus keleiviui, pagal 6 straipsnyje numatytą atsakomybę atlyginama tokia žala:
 - || a) visos po mirties būtinos išlaidos, visų pirma kūno transportavimo ir laidotuvių išlaidos;
 - || b) jei mirtis ištinka ne iš karto – ||2 dalyje numatyta žala.
2. Dėl kūno sužalojimo ar kitos fizinės arba psichinės žalos keleiviui atlyginama tokia žala:
 - || a) visos būtinos išlaidos, visų pirma gydymo ir transporto išlaidos;
 - || b) finansiniai nuostoliai, patirti dėl visiško ar dalinio nedarbingumo arba dėl padidėjusių poreikių.
3. Jei dėl keleivio mirties asmuo, kurį keleivis turėjo arba būtų turėjęs teisinę pareigą išlaikyti, netenka paramos, šie nuostoliai tokiems asmenims taip pat kompensuojami.

8 straipsnis Išankstinės išmokos

1. Žuvus keleiviams **ar** jiems **bet koku būdu** susižalojus ■ dėl nelaimingo atsitikimo, įvykusio naudojantis miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto paslaugomis, **jei keleivis nėra apsidraudęs kitu kelionės draudimu**, miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė nedelsdama ir visais atvejais ■ per penkiolika dienų po to ■, kai nustatomas teisę gauti kompensaciją turintis fizinis asmuo, išmoka tokias išankstines išmokas, kokių gali prireikti, kad būtų patenkinti skubūs ekonominiai poreikiai, proporcingi patirtai žalai, **jei yra prima facie įrodymų dėl to, kad nelaimingą atsitikimą sukėlė transporto įmonė**.
2. Nepažeidžiant 1 dalies, išankstinės išmokos suma dėl keleivio mirties yra ne mažesnė kaip 21 000 EUR.
3. Išankstinė išmoka nelaikoma atsakomybės pripažinimu ir sumokėta suma gali būti išskaityta iš kitų sumų, vėliau sumokamų pagal šį reglamentą, bet ši suma yra negražintina, išskyrus atvejus, kai žala sukelta dėl keleivio aplaidumo arba kaltės, kai asmuo, kuriam išmokėta ši išankstinė išmoka, neturėjo teisės gauti kompensacijos **arba kai iš tiesų patirta žala buvo mažesnė už išankstinės išmokos sumą**.

9 straipsnis Atsakomybė už pamestą ir sugadintą bagažą

1. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės atsako už pamestą ar sugadintą bagažą, kuris buvo paliktas joms saugoti. Didžiausia kompensacija vienam keleiviui – 1 800 EUR.
2. Kai teikiant miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto paslaugas įvyksta nelaimingas atsitikimas, miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės atsako už pamestus ar sugadintus keleivių turėtus asmeninius daiktus ar rankinį

bagażą. Didžiausia kompensacija vienam keleiviui – 1 300 EUR.

3. ***Vadovaujantis 1 ir 2 dalimis***, miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė ***nelaikoma atsakinga už sukeltus nuostolius ar žalą:***
- a) ***jei nuostoliai ar žala buvo padaryti dėl su miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto paslaugos teikimu nesusijusių aplinkybių ir miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė, nors ir ėmėsi tuo atveju konkrečiomis aplinkybėmis reikiamų atsargumo priemonių, jų negalėjo išvengti ir užkirsti kelio jų pasekmėms;***
 - b) ***ties, kiek nuostoliai ar žala buvo padaryti dėl keleivio kaltės ar jo aplaidumo.***

III skyrius

Neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų teisės

10 straipsnis

Atsisakymo vežti prevencija

1. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės, jų bilietų pardavėjai ir kelionių operatoriai negali dėl keleivio *negalios* arba riboto judumo atsisakyti:
 - || a) priimti transporto paslaugos rezervaciją ar parduoti bilietą kelionei, kuriai taikomas šis reglamentas;
 - || b) įlaipinti neįgalųjį ar riboto judumo asmenį, jeigu toks asmuo turi galiojantį bilietą ar rezervaciją.
2. Rezervavimas ir bilietai neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims teikiami be jokio antkainio.

11 straipsnis

Nukrypti leidžiančios nuostatos ir specialiosios sąlygos

1. Nepaisydamos 10 straipsnio nuostatų, miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės, jų bilietų pardavėjai arba kelionių operatoriai dėl *negalios* arba riboto judumo gali atsisakyti iš neįgaliojo arba riboto judumo asmens priimti rezervaciją, parduoti jam bilietą ar atsisakyti jį įlaipinti:
 - a) kai dėl transporto priemonės ***konstrukcijos*** neįgaliojo arba riboto judumo asmens įlaipinimas ar vežimas fiziškai ***ar faktiškai*** neįmanomas;
 - b) ***jei transporto priemonė arba išvykimo ar atvykimo vietos infrastruktūra nepritaikytos taip, kad būtų užtikrintas saugus neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų pervežimas.***

Jeigu dėl pirmos *dalis* a ***ar*** b punktuose nurodytų priežasčių vežėjai, bilietų pardavėjai ir kelionių operatoriai atsisako priimti rezervaciją, jie deda visas įmanomas pastangas, kad tam *atitinkamam asmeniui* pasiūlytų kitą tinkamą transportą.

2. Neįgaliajam ar riboto judumo asmeniui, kurį atsisakyta įlaipinti dėl jo *negalios* ar riboto judumo, suteikiama **galimybė pasirinkti** – susigrąžinti sumokėtus pinigus **arba** pasiūlomos kitos transporto paslaugos, kad asmuo galėtų pasiekti kelionės tikslą per panašų laiką.
3. **■** *Miesto* ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė, bilietų pardavėjas arba kelionių operatorius gali reikalauti, jei tai tikrai būtina, kad neįgaliosius ar riboto judumo asmenis lydėtų kitas asmuo, galintis suteikti tam asmeniui reikalingą pagalbą, **jeigu:**
 - a) **galioja 1 dalies a ar b punktuose nurodytos sąlygos arba**
 - b) **atitinkamos transporto priemonės ekipažą sudaro tik vienas asmuo, kuris vairuoja transporto priemonę ir kuris neįgaliajam arba riboto judumo asmeniui negali suteikti I priede nurodytos pagalbos.**
4. Kai miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė, bilietų pardavėjas arba kelionių operatorius pasinaudoja 1 dalyje numatyta *nukrypti* leidžiančia nuostata, jie privalo neįgaliajam arba riboto judumo asmeniui nedelsdami pranešti *priežastis* arba paprašius – per penkias darbo dienas **nuo prašymo pateikimo jį** informuoti raštu **■** .

12 straipsnis Prieiga ir informacija

1. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės **bendradarbiaudamos su neįgaliosius** ir riboto judumo **asmenis atstovaujančiomis organizacijomis** ir 27 straipsnyje nurodytomis vykdymo kontrolės įstaigomis nustato *nediskriminuojančias prieigos taisykles, taikomas neįgalųjų ir riboto judumo asmenų bei juos lydinčių asmenų transportui*, kad atitiktų taikomus saugumo reikalavimus. Šiose taisyklėse *nustatomos visos atitinkamos prieigos prie miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto paslaugų* || sąlygos, įskaitant *prieigą prie transporto priemonių, kuriomis keliaujama, || ir per kelionę teikiamų patogumų bei pritaikytos pagalbinės įrangos*.
2. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo įmonės ar bilietų pardavėjai privalo pranešti apie 1 dalyje numatytas taisykles bent tada, kai asmuo rezervuoja bilietą, **prieinamu būdu** ir tokiomis pačiomis kalbomis, kokiomis informacija paprastai teikiama visiems keleiviams. Teikiant tokią informaciją, ypatingas dėmesys skiriamas neįgalųjų ir riboto judumo asmenų poreikiams.
3. *Pateikus prašymą* miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo įmonės **nedelsdamos** nurodo, kokiais tarptautiniais, Bendrijos ar nacionaliniais saugumo reikalavimus nustatančiais teisės aktais rėmėsi, numatydamos *nediskriminuojančias prieigos taisykles. Jos turi būti pateiktos prieinamais būdais*.
4. Kelionių operatoriai nurodo 1 dalyje minėtas taisykles, kurios taikomos kelionėms, įtrauktoms į kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketus, kuriuos jie organizuoja, parduoda ar siūlo parduoti.
5. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės, jų bilietų pardavėjai arba kelionių operatoriai užtikrina, kad visa svarbi informacija apie vežimo sąlygas, kelionę ir paslaugų prieinamumą, **įskaitant bilietų užsakymą ir informaciją internete**, būtų teikiama neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims, **įskaitant**

asmenis, kurie negali keliauti be pagalbos dėl jų senyvo ar jauno amžiaus, taip pat lydinčius asmenis, prieinamais būdais ■ .

13 straipsnis Teisė į pagalbą

1. Stotis valdančios įstaigos bei miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės nemokamai užtikrina tinkamą pagalbą neįgaliajam ar riboto judumo asmeniui, kaip nurodyta I priede, prieš ■ kelionę, po jos *ir, jei įmanoma, jos metu. Pagalba pritaikoma prie individualių neįgaliųjų ar riboto judumo asmenų poreikių.*
2. Stotis valdančios įstaigos bei miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės gali pačios suteikti pagalbą ar susisiekti su viena ar keliomis kitomis šalimis, kad jos suteiktų pagalbą. Jos gali sudaryti tokią sutartį ar sutartis *savo iniciatyva arba joms pateikus prašymą.*

Jeigu stotis valdančios įstaigos *bei* miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo įmonės *sudaro* sutartį su viena ar keliomis kitomis šalimis dėl pagalbos teikimo, jos išlieka atsakingos už pagalbos teikimą.

3. Šio skyriaus nuostatomis *nedraudžiama* stotis valdančioms įstaigoms ar miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonėms suteikti pagalbą pagal aukštesnius nei I priede numatytus standartus ar suteikti papildomas nei *jame nurodytas* paslaugas.

14 straipsnis Teisė į pagalbą stotyse

1. Ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo *dienos* valstybės narės numato, kuriose miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų stotyse turėtų būti teikiama pagalba neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims, atsižvelgdamos į poreikį užtikrinti *prieigą prie* paslaugų daugumoje geografinių vietų. Apie tai valstybės narės praneša Komisijai. ***Komisija internete paskelbia numatytų miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų stočių sąrašą.***
2. Valstybės narės pagal 1 dalį *paskirta* stotį valdanti įstaiga užtikrina, kad neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims be papildomų mokesčių būtų teikiama I priedo a dalyje numatyta pagalba, jei toks asmuo atitinka 16 straipsnyje nustatytas sąlygas.
3. ***Kai būtina pripažinto šuns vedlio pagalba, ja leidžiama naudotis, jei miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonei, bilietų pardavėjui arba kelionių operatoriui apie tokį poreikį buvo pranešta vadovaujantis taikytinomis nacionalinėmis taisyklėmis dėl šunų vedlių vežimo.***

15 straipsnis Teisė į pagalbą autobuse

Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims nemokamai suteikia bent jau I priedo b dalyje nurodytą pagalbą ■ įlipant *į tolimojo susisiekimo ar miesto autobusą bei iš* jo išlipant, jei asmuo, kuris prašo pagalbos, atitinka 16 straipsnyje nustatytas sąlygas.

16 straipsnis
Sąlygos, kuriomis || teikiama pagalba

1. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės, stotis valdančios įstaigos, bilietų pardavėjai ir kelionių operatoriai bendradarbiauja teikdami pagalbą neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims, jeigu apie asmeniui reikiamą pagalbą pranešama miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo įmonei, stotį valdančiai įstaigai, bilietų pardavėjui arba kelionių operatoriui likus ne mažiau kaip **24** valandoms iki reikiamos pagalbos teikimo, **jei pagalbą teikiantis asmuo nepasiūlė trumpesnio informavimo laikotarpio arba jei dėl jo nesusitarė pagalbą teikiantis asmuo ir keleivis.**
2. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės, bilietų pardavėjai ir kelionių operatoriai imasi visų būtinų priemonių, kad supaprastintų neįgaliojo ar riboto judumo asmenų pranešimo *apie reikiamą pagalbą* gavimą. **Keleivis gauna patvirtinimą, kad gautas pranešimas apie pagalbos poreikį. Šios pareigos taikomos visose jų prekybos vietose, įskaitant pardavimą telefonu ar internete.**
3. Negavusios jokio pranešimo pagal 1 dalies nuostatas, miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės, stotis valdančios įstaigos, bilietų pardavėjai ir kelionių operatoriai deda visas įmanomas pastangas, kad suteiktų tokią pagalbą, jog neįgalusis ar riboto judumo asmuo galėtų įlipti į išvykstančią transporto priemonę, persėsti į kitą atitinkamą transporto priemonę ar išlipti iš atvykusios transporto priemonės, į kurią jis nusipirko bilietą.
4. Pagalba teikiama su sąlyga, kad asmuo, kuriam reikia pagalbos, atvyksta į nustatytą vietą:
 - laiku, kurį iš anksto nurodė miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė, bet ne anksčiau kaip likus 60 minučių iki *numatyto* išvykimo laiko; arba
 - jei laikas nenurodytas, ne vėliau kaip likus 30 minučių iki *numatyto* išvykimo laiko, **jei pagalbą teikiantis asmuo nepateikė kito pasiūlymo arba jei keleivis ir pagalbą teikiantis asmuo nesusitarė kitaip.**
5. Valstybės narės pagal 14 straipsnio 1 dalį *paskirta* stotį valdanti įstaiga, atsižvelgdama į vietos sąlygas ir *nedarydama poveikio* kitų įstaigų *teisėms* į teritorijas už stoties teritorijos ribų, nurodo atvykimo ir išvykimo vietas stoties viduje arba vietose, kurias stotį valdanti įstaiga tiesiogiai kontroliuoja, stoties pastato viduje ir lauke, kuriose neįgalieji ar riboto judumo asmenys gali pranešti apie savo atvykimą ir paprašyti pagalbos.
6. 5 dalyje paminėtos *numatytos* vietos yra aiškiai **paženklintos neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims, jiems prieinamos ir jų atpažįstamos** bei jose tinkamais būdais nurodoma **būtina** informacija apie stotį ir teikiamą pagalbą.

17 straipsnis
Informacijos perdavimas trečiajai šaliai

1. Kai dėl pagalbos teikimo sudaroma sutartis su trečiąja šalimi ir kai miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė, bilietų pardavėjas ar kelionių operatorius gauna pranešimą, kad reikės suteikti pagalbą, likus ne mažiau nei 48 valandoms iki numatyto kelionės pradžios laiko, jis perduoda reikalingą informaciją, **kad** trečioji

šalis **gautų pranešimą** likus ne mažiau nei 36 valandoms iki numatyto kelionės pradžios laiko.

2. Kai dėl pagalbos teikimo sudaroma sutartis su trečiąja šalimi ir kai miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė, bilietų pardavėjas ar kelionių operatorius negauna pranešimo, kad reikės suteikti pagalbą, likus ne mažiau nei 48 valandoms iki numatyto kelionės pradžios laiko, vežėjas ar kelionių operatorius perduoda informaciją, **kad** trečioji šalis kuo greičiau **gautų pranešimą**.

18 straipsnis Mokymai

Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės **ir stotis valdančios įstaigos**:

- || a) užtikrina, kad visas jų personalas, įskaitant ir bet kurio subrangovo įdarbintus darbuotojus, tiesiogiai teikiantis pagalbą neįgaliesiems ar riboto judumo asmenims, žinotų, kaip patenkinti asmenų su įvairiomis negaliomis ar judėjimo sutrikimais poreikius;
- b) visam personalui, tiesiogiai bendraujančiam su keleiviais, rengia II priede nurodytus mokymus apie pagalbą neįgaliesiems ir žinių apie neįgaliuosius asmenis gerinimo mokymus;
- c) užtikrina, kad visi naujai įdarbinti darbuotojai dalyvautų mokymuose apie neįgaliuosius ir kad prireikus personalui būtų rengiami mokymai *žinioms atnaujinti*.

19 straipsnis Kompensacija už *neįgaliųjų* vežimėlius ir judumo įrangą

1. Kai *neįgaliųjų* vežimėliai, kita judumo įranga arba jų dalys pametami arba sugadinami stotyje ar gabenant autobuse, keleiviui, kuriam ši įranga priklauso, miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė ar stotį valdanti įstaiga, t. y. šalis, kuri buvo atsakinga už įrangą, kai ji buvo pamesta ar sugadinta, turi išmokėti kompensaciją.

Jeigu reikia, dedamos visos pastangos greitai suteikti pakaitinę įrangą, **kuri techniškai ir funkciškai panaši į pamestąją ar sugadintąją**.

2. **Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonei netaikoma 1 dalyje numatyta atsakomybė:**
 - a) **jei nuostoliai ar žala buvo padaryti dėl su miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto paslaugos teikimu nesusijusių aplinkybių ir miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė, nors ir ėmėsi tuo atveju konkrečiomis aplinkybėmis reikiamų atsargumo priemonių, jų negalėjo išvengti ir užkirsti kelio jų pasekmėms;**
 - b) **ties, kiek nuostoliai ar žala buvo padaryti dėl keleivio kaltės ar keleivio aplaidumo.**
3. Pagal šį straipsnį mokama kompensacijos suma **atitinka iš tiesų patirtą žalą**.

IV skyrius

Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonių įsipareigojimais *nutraukus* kelionę

20 straipsnis

Atsakomybė atšaukus kelionę ar *labai* vėluojant autobusui

1. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės atsako už atšauktas keliones, ***užsakytų vietų perviršį ir*** vėlavimą išvykti daugiau nei dvi valandas. ***Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės atsako tik už atšauktas keliones ir vėlavimą dėl nuo jų priklausančių aplinkybių. Ši atsakomybė netaikoma vėlavimui dėl eismo spūsčių bei pasienio ir (arba) transporto priemonių patikrinimų. Visais atvejais, kai atsakomybė tenka įmonėms, atitinkamiems keleiviams bent jau turi būti:***
- || a) *pasiūlyta* pasinaudoti kitomis transporto paslaugomis ***be papildomų mokesčių ir*** priimtinais sąlygomis arba, jei tai būtų *sudėtinga, pranešta* apie atitinkamas kitų transporto operatorių teikiamas transporto paslaugas;
 - || b) *grąžinta už bilietą sumokėta pinigų suma*, nebent jie sutinka pasinaudoti kitomis transporto paslaugomis, nurodytomis a punkte;
 - || c) ***neskaitant b punkte nurodyto pinigų už bilietą grąžinimo, jiems turi būti suteikta teisė gauti iki 50 % bilieto kainos sudarančią kompensaciją, jeigu miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė nesuteikia a punkte nurodytų kitų paslaugų ar informacijos. Kompensacija išmokama per vieną mėnesį nuo prašymo dėl kompensacijos pateikimo dienos;***
 - d) *pasirinkus siūlomas kitas transporto paslaugas, jiems turi būti suteikta teisė gauti iki 50 % bilieto kainos sudarančią kompensaciją neprarandant teisės į minėtas transporto paslaugas. Bilieto kainą sudaro visa kaina, kurią keleivis mokėjo už kelionės dalį, kurią pavėluota atlikti. Kompensacija išmokama per vieną mėnesį nuo prašymo dėl kompensacijos pateikimo dienos;*
 - e) *pasiūlytas maistas ir gaivinamieji gėrimai atsižvelgiant į laukimo laiką, jei jų galima nesunkiai pristatyti;*
 - f) *pasiūlytas apgyvendinimas viešbutyje arba kitoje apgyvendinimo įstaigoje ir transportas kelionei tarp stoties ir nakvynės vietos, jei prieš tęsiant kelionę reikalinga nakvynė;*
 - g) *jei miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobuso nebebūtų galima naudoti, jiems siūloma pervežti iš neveikiančios transporto priemonės vietos į tinkamą laukimo vietą ir (arba) stotį, iš kur įmanoma toliau tęsti kelionę.*
2. 1 dalyje nenumatytais atvejais miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės atsako už vėlavimą atvykti daugiau nei dvi valandas, jei vėluojama dėl:
- *vairuotojo aplaidumo ir kaltės arba*
 - *transporto priemonės techninių gedimų.*
- Tokiais atvejais atitinkami keleiviai bent jau:*
- a) *turi teisę gauti iki 50 % bilieto kainos sudarančią kompensaciją. Bilieto*

kainą sudaro visa kaina, kurią keleivis mokėjo už kelionės dalį, kurią pavėluota atlikti. Kompensacija išmokama per vieną mėnesį nuo prašymo dėl kompensacijos pateikimo dienos;

b) suteikiama pagalba, nurodyta šio straipsnio 1 dalies e, f ir g punktuose.

3. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonei netaikoma ši atsakomybė, jei kelionė atšaukta arba vėluojama dėl vienos iš šių priežasčių:

a) dėl su miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto paslaugos teikimu nesusijusių aplinkybių, kurių miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė, nors ir ėmėsi tuo atveju konkrečiomis aplinkybėmis reikiamų atsargumo priemonių, negalėjo išvengti ir užkirsti kelio jų pasekmėms;

b) dėl keleivio aplaidumo; arba

c) dėl trečiosios šalies veiksmų, kurių miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė, nors ir ėmėsi tuo atveju konkrečiomis aplinkybėmis reikiamų atsargumo priemonių, negalėjo išvengti ir užkirsti kelio jų pasekmėms.

21 straipsnis Informacijos teikimas

1. Jeigu vėluojama ||, miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės arba, kai įmanoma, stotis valdančios įstaigos praneša keleiviams apie numatomą išvykimo ir atvykimo laiką, kai tik turi tokią informaciją, bet ne vėliau kaip praėjus 30 minučių po numatyto išvykimo ar atitinkamai ne vėliau kaip likus vienai valandai iki numatyto atvykimo. **Ši informacija taip pat prieinamais būdais teikiama neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims.**
2. Jeigu keleiviai dėl pavėlavusio autobuso nespėja persėsti, kad keliautų toliau, miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės deda visas pastangas, kad atitinkamiems keleiviams būtų pranešta apie kitas persėdimo galimybes.

22 straipsnis Kiti ieškiniai

Šis reglamentas taikomas nedarant poveikio keleivių teisei gauti papildomą kompensaciją. Pagal šį reglamentą gautos kompensacijos suma gali būti atimta iš tokios kompensacijos sumos.

23 straipsnis Papildomos keleiviams naudingos priemonės

Vežėjai bendradarbiauja, kad nustatytų priemones nacionaliniu ar Europos lygiu, kartu dalyvaujant suinteresuotosioms šalims, profesinėms || ir vartotojų asociacijoms, keleiviams bei neįgaliesiems. Šiomis priemonėmis turėtų būti siekiama pagerinti rūpinimąsi keleiviais, ypač labai vėluojant autobusui ir **nutraukus** arba atšaukus kelionę, **ypatingą dėmesį skiriant keleiviams, turintiems specialių poreikių dėl negalios, riboto judumo, ligos, senyvo amžiaus, nėštumo, o taip pat mažiems vaikams ir lydintiems keleiviams.**

Jei labai vėluojama ir kelionė nutraukiama arba atšaukiama, pirmiausia pasirūpinama tuo, kad keleiviams būtų suteikta būtina medicinos pagalba, maistas ir gėrimai, taip pat nuolat atnaujinama informacija ir, atitinkamais atvejais, kitos kelionės priemonės ir apgyvendinimas.

V skyrius Informacija keleiviams ir skundų nagrinėjimas

24 straipsnis Teisė į informaciją apie kelionę

Stotis valdančios įstaigos ir miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės ***prieinamais būdais*** per visą kelionę teikia keleiviams reikalingą informaciją. ■

25 straipsnis Informacija apie keleivių teises

|| Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės ir stotis valdančios įstaigos užtikrina, kad keleiviams būtų suteikta tinkama ir suprantama informacija apie jų teises pagal šį reglamentą ne vėliau nei jiems išvykstant ir kelionės metu. Informacija suteikiama ***prieinamais būdais***. Į *šią* informaciją taip pat įtraukiami pagal 27 straipsnio 1 dalį valstybės narės paskirtos vykdymo kontrolės įstaigos duomenys ryšiams palaikyti.

26 straipsnis Skundai

1. Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonės nustato skundų nagrinėjimo tvarką (***tais atvejais, kai jos nėra, prieinamą visiems keleiviams, įskaitant neįgaliuosius ir riboto judumo asmenis***), skirtą šiame reglamente numatytoms teisėms ir pareigoms užtikrinti.
2. Keleiviai gali pateikti skundą miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonei per mėnesį nuo dienos, kai paslauga buvo ar turėjo būti suteikta. *Skundo adresatas pagrįstą atsakymą pateikia per 20 darbo dienų arba pagrįstais atvejais praneša keleiviui, iki kada jis turėtų gauti atsakymą. Laikas, skirtas atsakyti į skundą, yra ne daugiau nei du mėnesiai nuo skundo gavimo dienos.*
3. Jeigu per 2 dalyje nurodytą laiką negaunama jokie atsakymo, skundas laikomas *patenkintu*.
4. ***Miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmonė kasmet teikia ataskaitą, kurioje nurodomas gautų skundų skaičius ir jų dalykas, vidutinis skaičius dienų, kurių prireikė atsakyti į skundus, ir priimtose korekcinėse priemonėse.***

VI skyrius Vykdymas ir nacionalinės vykdymo kontrolės įstaigos

27 straipsnis
Nacionalinės vykdymo kontrolės įstaigos

1. Kiekviena valstybė narė paskiria įstaigą ar įstaigas, atsakingas už šio reglamento vykdymą. Kiekviena įstaiga imasi keleivių teisėms užtikrinti reikalingų priemonių, įskaitant *prieigos* taisyklių pagal 12 straipsnį *atitikties* užtikrinimą. Kiekviena įstaiga nepriklausomai || organizuoja savo veiklą, priima finansavimo sprendimus, nustato teisinę struktūrą ir priima sprendimus.
2. Valstybės narės praneša Komisijai apie įstaigą ar įstaigas, paskirtas remiantis šiuo straipsniu, bei jų atitinkamas pareigas.
3. ***Šios įstaigos bendradarbiauja su miesto ir (arba) tolimojo susisiekimo autobusų įmones ir vartotojus atstovaujančiomis organizacijomis, įskaitant neįgaliuosius ir riboto judumo asmenis atstovaujančias organizacijas.***
4. Dėl *tariamo* šio reglamento pažeidimo bet kuris keleivis gali pateikti skundą atitinkamai pagal 1 dalį paskirtai įstaigai.
5. Valstybės narės, nutarusios neteikti tam tikrų paslaugų pagal 2 straipsnio 2 dalį, užtikrina, kad būtų taikomas panašus keleivių teisių užtikrinimo mechanizmas.

28 straipsnis
Vykdymo ataskaita

1. Kiekvienų metų birželio 1 d. 27 straipsnio 1 dalyje nurodytos vykdymo kontrolės įstaigos paskelbia savo praėjusiųjų metų veiklos ataskaitą, kurioje, inter alia || :
 - || a) aprašyti veiksmai, kurių imtasi įgyvendinant šio reglamento nuostatas,
 - || b) nurodyta procedūra, kuri taikoma sprendžiant *individualius* skundus,
 - || c) pateikta toje valstybėje narėje || neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims *taikomų prieigos* taisyklių santrauka,
 - || d) apibendrinti skundų duomenys, ***įskaitant jų nagrinėjimo rezultatus ir nagrinėjimo trukmę,***
 - || e) *išsamiai* aprašytos pritaikytos sankcijos,
 - || f) nurodyti kiti klausimai, svarbūs siekiant geriau vykdyti šį reglamentą.
2. Kad galėtų parengti tokį ataskaitos projektą, vykdymo kontrolės įstaigos kaupia statistiką apie kiekvieną skundą pagal jo *dalyką* ir *atitinkamas* įmones. *Pateikus prašymą* šie duomenys pateikiami Komisijai ar nacionalinėms tyrimų institucijoms *praėjus ne daugiau kaip trejiems metams nuo* įvykio, dėl kurio pateiktas skundas.

29 straipsnis
Vykdymo kontrolės įstaigų bendradarbiavimas

27 straipsnio 1 dalyje nurodytos vykdymo kontrolės įstaigos, siekdamos nuoseklios keleivių apsaugos visoje Bendrijoje, keičiasi informacija apie savo darbą ir sprendimų priėmimo principus bei praktiką. Komisija joms padeda vykdyti šią užduotį.

30 straipsnis
Sankcijos

Valstybės narės nustato taisykles dėl *sankcijų* už šio reglamento pažeidimą ir imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų tų taisyklių įgyvendinimą. Numatytos *sankcijos, kurios galėtų apimti ir įpareigojimą sumokėti kompensaciją atitinkamam asmeniui*, turi būti veiksmingos, proporcingos ir *atgrasančios*. Valstybės narės Komisijai praneša apie tokias nuostatas ir nedelsdamos suteikia informaciją apie bet koki vėlesnį pakeitimą, kuriuo daroma įtaka toms nuostatoms.

VII skyrius
Baigiamosios nuostatos

31 straipsnis
Ataskaita

Komisija ne vėliau kaip ...* Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šio reglamento veikimo ir rezultatų ataskaitą. Prireikus prie ataskaitos pridedami siūlomi teisės aktų projektai, kuriais papildomos šio reglamento nuostatos arba kuriais šis reglamentas iš dalies keičiamas.

32 straipsnis
Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 pakeitimas *iš dalies*

Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 priedas papildomas tokiu punktu:

„18. [...] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. ... dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių, iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 *dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (Reglamentas dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje)* (OL L ...)“.

33 straipsnis
Įsigaliojimas

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.
2. Jis pradamas taikyti ...*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta ||

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

* OL: praėjus trejiems metams nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

* OL: praėjus dvejiems metams nuo jo įsigaliojimo dienos.

I PRIEDAS

Neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims teikiama pagalba

a) Pagalba stotyse

Pagalba ir priemonės, kurių reikia, kad neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims būtų sudarytos sąlygos:

- pranešti apie savo atvykimą į stotį ir paprašyti pagalbos nustatytose vietose;
- nuvykti nuo nustatytos vietos iki kasos, laukimo salės ir įlaipinimo vietos.

b) Autobuse teikiama pagalba

Pagalba ir priemonės, kurių reikia, kad neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims būtų sudarytos sąlygos:

- įlipti į transporto priemonę, naudojantis pakylomis, *neįgaliųjų* vežimėliais ar kita tinkama įranga;
- įkelti savo bagažą;
- atsiimti savo bagažą;
- išlipti iš transporto priemonės;
- **jei įmanoma**, patekti į tualetą;
- **jei galima**, į miesto ar tolimojo susisiekimo autobusą pasiimti pripažintą šunį vedlį;
- atsisėsti į savo vietą autobuse;
- tinkamais būdais gauti svarbiausią informaciją apie kelionę;
- jei įmanoma, įlipti ir (arba) išlipti per pertraukas kelionės metu.

II PRIEDAS

Mokymai apie neįgaliuosius

a) Žinių apie neįgaliuosius gerinimo mokymai

Personalas, tiesiogiai bendraujantis su keleiviais, mokomas:

- suprasti, kaip tinkamai elgtis su keleiviais, turinčiais fizinę, sensorinę (klausos ir regos), *užslėptą* negalią ar mokymosi sutrikimų, įskaitant žinias, kaip atskirti skirtingus asmenų, kurių judumas, orientacija ar bendravimas gali būti sutrikę, gebėjimus;
- apie kliūtis, su kuriomis susiduria neįgalieji ir riboto judumo asmenys, įskaitant požiūrį į juos, aplinkos ir fizines bei organizacines kliūtis;
- apie pripažintus gyvūnus vedlius, įskaitant tokio gyvūno vedlio vaidmenį ir poreikius;
- kaip elgtis netikėtomis aplinkybėmis;
- bendravimo įgūdžių ir suteikiama žinių apie bendravimo su kurčiaisiais ir klausos,

kalbos bei regos negalią turinčiais žmonėmis bei žmonėmis su mokymosi sutrikimais būdus;

- kaip atsargiai ir nepadarant žalos elgtis su *neįgaliųjų* vežimėliais ir kita judumo įranga (visiems darbuotojams, kurie rūpinasi bagažu, jei toks yra).

b) Pagalbos neįgaliesiems mokymai

Personalas, tiesiogiai padedantis neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims, mokomas:

- kaip padėti *neįgaliųjų* vežimėliu besinaudojančiam asmeniui atsisėsti į vežimėlį arba iš jo pakilti;
- įgūdžių, kaip suteikti pagalbą neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims, keliaujantiems su pripažintu gyvūnu vedliu, įskaitant tokių gyvūnų vaidmenį ir poreikius;
- būdų, kaip lydėti akluosius ir silpnaregius keleivius bei kaip elgtis su pripažintais *šunimis* vedliais ir juos vežti, ***atsižvelgiant į tai, kad šunys vedliai apmokyti klausyti tik savo šeimininko komandų ir kad jiems atliekant darbą darbuotojai neturėtų jiems vadovauti;***
- atskirti įrangos, skirtos padėti neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims, rūšis ir žinoti, kaip tokia įranga naudotis;
- kaip naudotis įranga, skirta padėti įlipti ir išlipti, ir išmanyti tinkamos įlaipinimo ir išlaipinimo pagalbos procedūras, skirtas užtikrinti neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų saugumą ir orumą;
- tinkamai suvokti patikimos ir profesionalios pagalbos svarbą; taip pat suvokimo, kad kai kurie neįgalieji kelionės metu gali jaustis pažeidžiami, nes yra priklausomi nuo teikiamos pagalbos;
- kaip suteikti pirmąją pagalbą.